

Schippers van weleer

Door Corine Nijenhuis

Johannes Bennik, 1919-2003 Schipper 1937-1994

Eben Haëzer, aak, 1900, 80 ton
Sophie, kraak, 1895, 140 ton
Verandering, Hagenaar, 1905, 85 ton
Maria, klipper, 1897, 140 ton
Afra, Kempenaar, 1964, 490 ton

Hannes was een 'net-na-de-oorlogs-kind'. Zijn vader was gemobiliseerd geweest, zijn moeder had de Eerste Wereldoorlog in Vreeswijk doorleefd. Het was armoe troef toen hij in 1919 op de Theodora werd geboren. De klipper voer onder zeil. Alleen bij grote haast en zware tegenwind hing ze achter een stoomschip in de sleep.

Als jongetje hielp Hannes mee om de mast te laten zakken voor de spoorbruggen die over de Lek werden gebouwd. Tot in 1929, toen was zijn vader het beu en liet een 44 pk Hollandia motor inbouwen. Niet dat hij 'm vaak gebruikte: olie was duur, liever trok hij de klipper met de haak de sluis in en uit. Toen zat Hannes al op het internaat. Hij zou er zijn hele verdere leven over klagen. Dat internaat was een weeshuis waar ook schipperskinderen verbleven. Het was er armoedig en hardvochtig. De gortepap die werd geserveerd,

moest hoe dan ook worden opgegeten. Zelfs als die uit weerzin was uitgespuugd.

Op zijn 18e ging hij zelfstandig varen, met zijn jongere broer, op het aakje van hun vader. Toen ze op zondag over een kanaal voeren, werden ze nageroepen door een man in christelijk zwart. Of de knapen wisten waar ze mee bezig waren? Varen op de dag des Heren! En dat met een schip dat Eben-Haëzer heette.

Overvaren

Ze vervoerden kolen naar de steenfabrieken in de uiterwaarden. Hannes was zorgvuldig met laden. Hij kende het verhaal van zijn grootvader. Die had met zijn houten schip kolen uit Duitsland vervoerd. Laden gebeurde met de hand, tot er een nieuw systeem

werd bedacht waarbij de treinwagen kon kiepen. De kolen gleden in één keer naar buiten. Het houten schip was doormidden gebroken en gezonken. Dus Hannes paste wel op.

Na de Tweede Wereldoorlog ging hij met zijn kersverse vrouw varen. Zij had een Rijnpatent aan de oorlog overgehouden; geruild tegen een zak aardappels. Ze voeren op een Rotterdamse kraak, maar niet voor lang. In 1949 werd de Sofia overvaren door een 800-tonner. Hannes kon nog juist zijn twee zoons naar boven zwielen en zelf naar buiten klimmen. Van het verzekeringsgeld kon hij zich slechts een klein schip permitteren. Hij ging stenen varen. Om bij te verdienen loste hij zelf, 13.000 stuks per keer, hij kreeg er 13 rijksdaalders voor. Hannes

was een sterke man; hij tilde 14 stenen tussen beide handen.

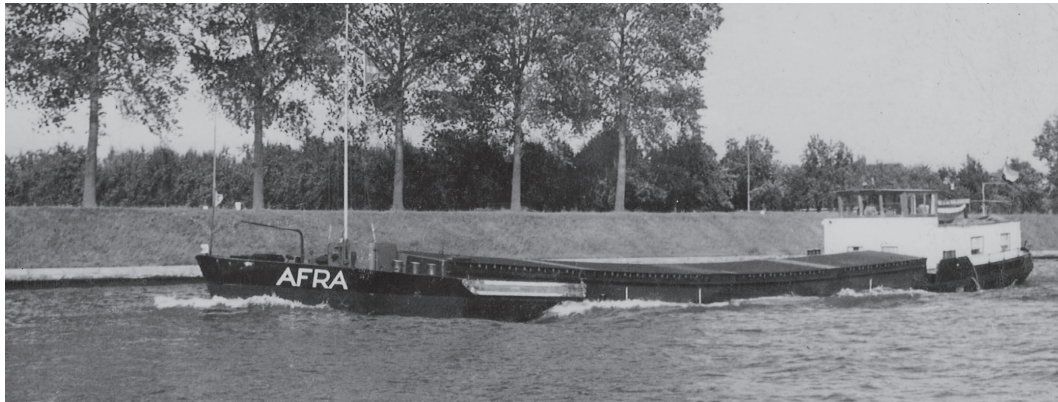
Woning

In 1964 liet hij een Kempenaar bouwen. Hij voer er tot zij 75e mee door. Maar wonen deed hij toen aan de wal. Zijn vrouw had direct na Hannes' pensioen een woning gehuurd. Ze was het varen zat. Hannes vond het huis afschuwelijk. Hij 'logeerde' er alleen. Elke ochtend ging hij naar boord, een beetje rommelen in het ruim, of wat zitten in de roef. Met zijn zoons maakte hij nog zeker 10 reizen per jaar. Toen zijn vrouw stierf ging hij direct weer op de Afra wonen. Helaas niet tot het einde van zijn leven. Zijn laatste jaren sleet hij in een verzorgingstehuis. Tegen wil en dank alsnog aan de wal.

Schrijfster en beeldend kunstenaar Corine Nijenhuis schreef onder meer de non-fictie roman 'Een vrouw van staal', waarin zij niet alleen de geschiedenis van haar eigen varende woonschip, maar ook die van de Nederlandse binnenvaart van 1901 tot nu vastlegde. Ontmoetingen met oud-schippers tijdens lezingen naar aanleiding van dit boek, leverden een serie nieuwe verhalen op, die tweewekelijks in Schuttevaer verschijnen.

www.corinenijenhuis.com

Johannes Bennik liet de Kempenaar Afra in 1964 bouwen en bleef ermee varen tot hij 75 was.
(Foto fam. Bennik)